

Κορωνοϊός : Και οι φτωχοί έσονται φτωχότεροι

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Οικονομία & εξ-οικονομώ



Η πανδημία του COVID-19 οδηγεί σε ραγδαία επιδείνωση των κοινωνικών συνθηκών σε πολλές χώρες, ιδίως του αναπτυσσόμενου κόσμου - Ανοίγει η ψαλίδα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων



FILE PHOTO: A man walks next to a graffiti depicting a cleaner wearing protective gear spraying viruses with the face of Brazil's President Jair Bolsonaro amid the coronavirus disease (COVID-19) outbreak, in Rio de Janeiro, Brazil, June 12, 2020. REUTERS/Sergio Moraes/File Photo

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, η πανδημία θα μπορούσε να σπρώξει 71-100 επιπλέον εκατομμύρια ανθρώπους κάτω από το όριο της ακραίας φτώχειας

συσχέτιση ανάμεσα στην φτώχεια, την κοινωνική ανισότητα, τα αποτελέσματα του ρατσισμού και την αυξημένη θνησιμότητα από τον COVID-19 ήταν κάτι που άρχισε να διαφαίνεται από σχετικά νωρίς στην εξέλιξη της πανδημίας, ιδίως φάνηκε ότι σε χώρες όπως οι ΗΠΑ ή η Μεγάλη Βρετανία, οι μαύροι, οι ισπανόφωνοι, οι ασιατικής καταγωγής αλλά και συνολικά τα φτωχότερα στρώματα κινδύνευαν περισσότερο, γιατί είχαν περισσότερα αρρυθμιστά υποκείμενα προβλήματα υγείας, (καθώς δεν είχαν πλήρη πρόσβαση στα συστήματα υγείας), ήταν πιο πιθανό να είναι «ουσιώδεις εργαζόμενοι» (και άρα να μην μπορούν να «μείνουν σπίτι»), ζούσαν σε πιο πολυάριθμα νοικοκυριά και πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές. Ανάλογες καταστάσεις βλέπουμε και στη Βραζιλία, αλλά και σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής.

Όμως, όλα δείχνουν ότι η πανδημία επίσης θα προκαλέσει επίσης και μια έκρηξη φτώχειας, καθώς η διακοπή δραστηριοτήτων, τα μέτρα περιορισμού, οι απαγορεύσεις, η παγκόσμια οικονομική ύφεση, αλλά και ο προσανατολισμός των συστημάτων υγείας (που συχνά στον αναπτυσσόμενο κόσμο είναι ανεπαρκή) στην

αντιμετώπιση των κρουσμάτων COVID-19, έχει ιδιαίτερα αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις.

Η αύξηση του υποσιτισμού

Η οικονομική και κοινωνική κρίση που έχει συνοδέψει σε πλανητική κλίμακα την πανδημία του COVID-19, έχουν οδηγήσει σε μεγάλη ανησυχία για το διατροφικό καθεστώς και την επιβίωση των παιδιών σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Αυτό υποστηρίζει έρευνα, που πραγματοποίησαν ερευνητές του Standing Together for Nutrition, μιας σύμπραξης ειδικών από διαφορετικές επιστήμες με σκοπό την αναμέτρηση με τις προκλήσεις που θέτει για τη διατροφή ο COVID-19, τα συμπεράσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν στην ιατρική επιθεώρηση The Lancet.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το ενδεχόμενο να υπάρξει μια αύξηση του υποσιτισμού, συμπεριλαμβανομένου του ακραίου υποσιτισμού (αυτού που οδηγεί σε απίσχνανση - wasting), εξαιτίας της μεγάλης μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, των αλλαγών ως προς τη διαθεσιμότητα και το κόστος των θρεπτικών τροφών και των αναστατώσεων και διακοπών στις υπηρεσίες υγείας, διατροφής και κοινωνικής προστασίας.

Σημειώνουμε εδώ ότι ο ακραίος υποσιτισμός ευθύνεται για έναν στους δέκα θανάτους παιδιών κάτω των 5 ετών στις χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος, γιατί τα απισχνασμένα παιδιά έχουν αυξημένο κίνδυνο θανάτου από λοιμώδη νοσήματα. Πριν από την πανδημία οι εκτιμήσεις ήταν υπήρχαν στον κόσμο τουλάχιστον 47 εκατομμύρια παιδιά που αντιμετώπιζαν συνθήκη ακραίου υποσιτισμού.

Εκτιμάται ότι εξαιτίας της πανδημίας θα υπάρξει στις χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος μια σημαντική μείωση 7-9% του κατά κεφαλή ακαθάριστου εισοδήματος εξαιτίας των λοκντάουν (ακόμη και εάν αυτά είναι σχετικά μικρής διάρκειας), των περιορισμών στην κινητικότητα και των αναστατώσεων στα συστήματα διακίνησης τροφίμων.

Οι έρευνες έχουν δείξει ότι η μείωση του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σημαίνει και αύξηση του παιδικού σοβαρού υποσιτισμού. Οι εκτιμήσεις των ειδικών αναφέρουν οι περιπτώσεις μέσης ή σοβαρής απίσχνανσης στα παιδιά που είναι μικρότερα των 5 ετών θα αυξηθούν κατά 14,3%. Αυτό σημαίνει μια πρόβλεψη για επιπλέον 6-7 εκατομμύρια παιδιά που θα αντιμετωπίζουν απίσχνανση από ακραίο υποσιτισμό το 2020 σε σχέση με τις εκτιμήσεις πριν από την πανδημία. Περίπου το 57,6% αυτών των παιδιών είναι στη

Νότια Ασία και περίπου το 21,8% στην υποσαχάρια Αφρική.

Σύμφωνα με τους ειδικούς του Standing Together for Nutrition, οι προβλέψεις για την αύξηση του ακραίου υποσιτισμού, μαζί με μια προβλεπόμενη μείωση 25% ως προς την κάλυψη υπηρεσιών διατροφής και υγείας θα οδηγήσει σε πάνω από 128.000 θανάτους παιδιών κάτω των 5 ετών κατά τη διάρκεια του 2020, με το 52% αυτών στην υποσαχάρια Αφρική.

Η εκτίμηση είναι ότι πέραν των φαινομένων απίσχνανσης, όλες οι μορφές υποσιτισμού θα ενταθούν εξαιτίας της πανδημίας. Παράλληλα, υποχωρεί η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, ενώ υπάρχουν προβλήματα και με τη διακοπή της λειτουργίας των σχολείων.

Κοινή έκκληση των επικεφαλής των τεσσάρων διεθνών οργανισμών που ασχολούνται με την διατροφή και την υγεία των παιδιών

Τα στοιχεία της παραπάνω έρευνας ώθησαν τους επικεφαλής των τεσσάρων διεθνών οργανισμών που ασχολούνται με ζητήματα διατροφής αλλά και υγείας των παιδιών να διατυπώσουν μια αγωνιώδη έκκληση.

Συγκεκριμένα, η εκτελεστική διευθύντρια της UNICEF Χενριέτα Φορ, ο γενικός διευθυντής του FAO (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας), Κιου Ντονγκού, ο εκτελεστικός διευθυντής του Παγκόσμιου Προγράμματος Σίτισης, Ντέιβιντ Μπίσλεϊ και ο επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρεγέσους, κάλεσαν τις κυβερνήσεις, τους δωρητές, τον ιδιωτικό τομέα και τα Ηνωμένα Έθνη να συμβάλουν σε πέντε επείγουσες δράσεις για να εξασφαλίσουν το δικαίωμα των παιδιών στη διατροφή μέσα στην πανδημία COVID-19:

- Να εξασφαλίσουν και προωθήσουν την πρόσβαση σε θρεπτικές, ασφαλείς και οικονομικές δίαιτες.
- Να επενδύσουν στη βελτίωση της μητρικής και παιδικής διατροφής στη διάρκεια της κύησης, της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας.
- Να ενεργοποιήσουν εκ νέου και να ενισχύσουν τις υπηρεσίες για την πρόωρη διάγνωση και αντιμετώπιση της ακραίου παιδικού υποσιτισμού.
- Να διατηρήσουν την παροχή θρεπτικών και ασφαλών σχολικών γευμάτων για τα ευάλωτα παιδιά.
- Να επεκτείνουν την κοινωνική προστασία για να εξασφαλίσουν την πρόσβαση σε θρεπτικές δίαιτες και ουσιώδεις υπηρεσίες.

Η έκρηξη της φτώχειας και της ανεργίας

Μια βασική πλευρά των επιπτώσεων της πανδημίας είναι η υποχώρηση των εισοδημάτων των φτωχότερων στρωμάτων. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα

της Κίνας, όπου ενώ η οικονομία έχει μπει σε τροχιά ανάκαμψης, το ίδιο και το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα, οι μηνιαίες αποδοχές των εργατών της εσωτερικής μετανάστευσης, υποχώρησαν κατά 6,7% και στο δεύτερο τρίμηνο του 2020.

Χαρακτηριστικές και οι εκτιμήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, που αναθεώρησε τις προβλέψεις που είχε κάνει πριν την πανδημία ως προς τη φτώχεια στον πλανήτη. Σύμφωνα με αυτές η πανδημία θα μπορούσε να σπρώξει 71-100 επιπλέον εκατομμύρια ανθρώπους κάτω από το όριο της ακραίας φτώχειας.

Εάν διαλέξουμε άλλους ορισμούς της φτώχειας τότε οι αριθμοί είναι ακόμη πιο μεγάλοι. Η πανδημία θα μπορούσε να οδηγήσει 176 εκατομμύρια ανθρώπους κάτω από το όριο των 3,2 δολαρίων ημερησίως σε ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης 2011 και 177 εκατομμύρια κάτω από το όριο των 5,5 δολαρίων ημερησίως. Σχεδόν οι μισοί από τους νέους φτωχούς θα είναι στη Νότια Ασία και πάνω από το ένα τρίτο στην υποσαχάρια Αφρική.

Από τους εργαζομένους ιδιαίτερα έχουν πληγεί όσοι απασχολούνται παγκοσμίως στον άτυπο τομέα της οικονομίας (informal economy). Αυτοί είναι περίπου έξι στους δέκα εργαζομένους στον πλανήτη. Περίπου 1,6 δισεκατομμύρια εργαζόμενοι στον άτυπο τομέα της οικονομίας χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν τον πρώτο μήνα της πανδημίας την υποχώρηση κατά 60% του εισοδήματός τους.

Επιπλέον, το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων παγκοσμίως δεν μπορούσε να επιλέξει πρακτικές όπως η τηλεργασία: αυτή ήταν δυνατή, σύμφωνα με εκτιμήσεις, μόνο για το 18% των εργαζομένων και ούτε και στο σύνολο αυτών δόθηκε αυτή η δυνατότητα.

Πλευρά των επιπτώσεων της πανδημίας και η αύξηση της ανεργίας. Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας εκτιμά ότι τα περιοριστικά στο δεύτερο τρίμηνο είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση κατά 10,7% των συνολικών ωρών εργασίας, κάτι που μεταφράζεται στην απώλεια 305 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας.

Η ένταση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων

Η πανδημία έφερε μεγάλη αναστάτωση στα εκπαιδευτικά συστήματα. Πολλές χώρες αποφάσισαν να κλείσουν τα σχολεία και να προχωρήσουν σε εξ αποστάσεως διδασκαλία με τη χρήση του διαδικτύου. Όμως, αυτό δεν μπορεί να υποκαταστήσει το μορφωτικό αποτέλεσμα της σχολικής τάξης και το πώς συμβάλλει και στην κοινωνικοποίηση των παιδιών.

Το κλείσιμο των σχολείων δημιούργησε διάφορα προβλήματα. Για οικογένειες «ουσιωδών εργαζομένων», αυτό σήμαινε το επιπλέον βάρος να βρουν λύση για τα παιδιά τους ενώ αυτές και αυτοί θα έπρεπε να συνεχίσουν να πηγαίνουν στη

δουλειά τους. Σε αρκετές χώρες η διακοπή των σχολικών γευμάτων σήμαινε ελλειμματική διατροφή για πολλά παιδιά. Και βέβαια υπάρχει μεγάλη συζήτηση για το ποιο ήταν το πραγματικό μαθησιακό αποτέλεσμα των νέων πρακτικών.

Μάλιστα, διαπιστώθηκε ότι η πανδημία στην πραγματικότητα επέτεινε τις εκπαιδευτικές ανισότητες. Τα παιδιά των οικογενειών υψηλότερου εισοδήματος έτειναν να είναι πολύ πιο εξοικειωμένα με τις ψηφιακές πλατφόρμες, να τις χρησιμοποιούν περισσότερο και να έχουν καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με τα παιδιά οικογενειών μεσαίου και χαμηλού εισοδήματος.

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που ανησυχούν ότι εάν συνεχιστούν τέτοιες πρακτικές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, το εκπαιδευτικό χάσμα θα παγιωθεί, επιτείνοντας έτσι μια συνθήκη κοινωνικής ανισότητας.

Πηγή: tovima.gr